

27. 2. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vedení akciové společnosti již brzy v novém kabátě

Již delší dobu je odbornou veřejností diskutována obsáhlá novela zákona o obchodních korporacích (dále jen „Novela“), která má přinést do českého soukromého práva celou řadu podstatných změn. Novela byla dne 29. ledna 2020 podepsána prezidentem. K dnešnímu dni je tak ve finálním znění a účinná bude od 1. ledna 2021. Cílem tohoto článku je popsat ty nejpodstatnější změny v úpravě statutárního orgánu akciové společnosti, a to jak v rámci dualistické struktury, tak i v rámci struktury monistické a dále některé související změny v úpravě koncernového práva.

Dualistická struktura

Jednou z nejzásadnějších změn v rámci dualistické struktury je oprávnění společnosti vydat **akcie s tzv. vysílacím právem**, tedy akcie, se kterými je spojeno právo jmenovat, resp. odvolat jednoho nebo více členů představenstva. To může v praxi představovat poměrně přínosnou změnu, když ani v dnešní době není neobvyklé, že jsou někteří členové statutárního orgánu voleni na základě vzájemné dohody některých akcionářů, popř. na základě faktického výběru jednoho z akcionářů. Dnes je však takováto koordinace možná pouze na základě dohody akcionářů. Nově by takové právo bylo spojeno přímo s konkrétní akcií, což by bylo pro akcionáře pochopitelně výhodnější.

Aby však byl zachován vliv ostatních akcionářů, popř. dozorčí rady (je-li představenstvo voleno dozorčí radou), nesmí počet členů představenstva, kteří budou jmenováni výše popsáním způsobem, převyšovat počet členů představenstva volených valnou hromadou, resp. dozorčí radou společnosti.

Jmenování, resp. odvolání člena představenstva spojené s akcií s tzv. vysílacím právem musí mít písemnou formu s ověřeným podpisem, což by mělo posílit právní jistotu ohledně tak významného právního jednání. Akcionář současně musí uplatnit své vysílací právo nejpozději do 1 měsíce od dne, kdy mohlo být nejdříve vykonáno. Takovým dnem je dle našeho názoru nutné vnímat den zániku funkce předchozího člena představenstva. Po uplynutí této lhůty je představenstvo oprávněno chybějícího člena představenstva kooptovat. Tím má být zabráněno paralyzaci představenstva při případné nečinnosti akcionáře vlastního akcii s vysílacím právem. Novela současně valné hromadě přiznává právo odvolat člena představenstva, který byl do funkce jmenován na základě vysílacího práva, a to zejména pokud člen představenstva závažným způsobem (anebo opakovaně) porušil své povinnosti. Taková pojistka je dle našeho názoru namístě, neboť nelze vyloučit, že takový člen představenstva poruší péči řádného hospodáře a v takovém případě by měla být sledována ochrana společnosti.

Další zásadní novinkou, kterou Novela přináší, je **zcela jiné pojetí zákazu konkurence**. Nově by

mělo být konkurenční jednání zcela zakázáno, ledaže jej stanovy společnosti zcela nebo z části povolí (ať již stanovením určitého okruhu přímo povolených jednání či nastavením procesu, který ke schválení daného jednání může vést). Výjimkou je pouze stav, kdy společnost tvoří koncern. Společnosti, které nebudou tvořit koncern, pak budou muset upravit zákaz konkurence ve svých stanovách. Bude-li však mít člen voleného orgánu konkurenční činnost dovolenou přede dnem nabytí účinnosti Novely, platí, že ji může vykonávat i nadále po nabytí účinnosti Novely. Současná koncepce, kdy může orgán příslušný k volbě člena představenstva (velmi často tedy valná hromada) konkurenční jednání zakázat, není v praxi příliš funkční. Novela tak přináší větší jistotu pro společnost, která bude nově moci spolehlivěji nastavit, zda konkurenční jednání umožňuje (a případně v jakém rozsahu) či nikoliv.

Pokud jde o další změny obsažené v Novele, tak za zmínku stojí rovněž prodloužení zákonné délky funkčního období představenstva ze současného 1 roku na 3 roky, což může být poměrně přínosná změna. Pokud by kratší funkční období bylo pro společnost žádoucí, může být délka funkčního období upravena ve stanovách také jako kratší.

Novela dále výslovně zakotvuje **oprávnění valné hromady společnosti udělovat strategické a koncepční pokyny představenstvu**, jsou-li v souladu s právními předpisy a stanovami společnosti. V současnosti takové oprávnění valné hromady neplynulo přímo ze zákona a muselo být upraveno ve stanovách společnosti, což již nebude nezbytné.

Monistická struktura

K ještě zásadnějším změnám pak má v důsledku Novely dojít u monistické struktury akciové společnosti. V důsledku těchto změn se monistická struktura v českém právním pojetí ještě více přiblíží vnímání monistické struktury v zahraničí.

Nově tak akciová společnost s monistickou strukturou **bude mít pouze správní radu**, která bude představovat kombinaci statutárního a kontrolního orgánu společnosti, zatímco **statutární ředitel jako samostatný orgán společnosti má být zcela zrušen**. Který člen správní rady bude fakticky plnit funkci statutárního orgánu a který funkci kontrolního orgánu, Novela nekonkretizuje. Novela naopak stanovuje, že působnost správní rady (tedy zejména základní zaměření obchodního vedení a dohledu nad činností společnosti) nelze rozdělit mezi jednotlivé její členy[1]. Tedy k rozdělení této působnosti mezi jednotlivé členy správní rady nelze přistoupit ve stanovách společnosti (zákonný zákaz se však vztahuje jen na základní zaměření obchodního vedení[2]). Pokud by snad k takovému rozdělení fakticky došlo i pro případ základního zaměření obchodního vedení, budou ostatní členové správní rady stále plně odpovědní za výkon funkce s péčí řádného hospodáře, a tedy odpovědní jak za plnění řídicích, tak i kontrolních funkcí, bez ohledu na to, zda je fakticky vykonává převážně jeden konkrétní člen. Novela současně zruší funkci předsedy správní rady.

Dále má dojít ke zrušení současné legislativně-technické koncepce právní úpravy monistické struktury akciové společnosti. V současnosti jsou v zákoně o obchodních korporacích výslovně upraveny jen některé otázky monistické struktury a ve zbytku je odkazováno na právní úpravu dualistické struktury[3]. Tato koncepce byla v odborných kruzích podrobena kritice[4], proto lze tuto změnu přivítat. Nově má být úprava monistické struktury výslovná, což by mělo odstranit současné aplikační nejasnosti.

Členové správní rady budou voleni valnou hromadou společnosti. Stanovy však mohou určit, že právo jmenovat, resp. odvolat jednoho nebo více členů správní rady bude spojeno s některou akcií. Pravidla pro tento postup jsou stejná jako při využití vysílacího práva v rámci dualistické struktury (viz výše).

Stejně jako v rámci dualistické struktury pak má na základě Novely dojít k zakazu konkurenčního

jednání správní rady, ledaže stanovy konkurenční jednání správní rady dovolí. Dále pak u správní rady dojde k prodloužení zákonné délky funkčního období ze současného 1 roku na Novelou stanovené 3 roky a dále Novela (opět shodně s dualistickou strukturou) výslovně zakotvuje oprávnění valné hromady společnosti udělovat strategické a koncepční pokyny správní radě, jsou-li v souladu s právními předpisy a stanovami společnosti.

Koncern

Novinkou v rámci koncernového práva (která se tedy dotkne jak dualistické, tak monistické struktury) je, že dojde ke zrušení notifikační povinnosti členů orgánů obchodní korporace při střetu zájmů, dochází-li k němu v rámci koncernu. Po Novele tak již člen představenstva (resp. správní rady) nebude povinen postupovat dle pravidel o střetu zájmů obsažených v zákoně o obchodních korporacích, má-li např. při právním jednání zastupovat současně více obchodních korporací v rámci koncernu.

Závěr

V rámci akciových společností přinese Novela do českého soukromého práva poměrně značné změny a společnosti si tak v nejbližší době dost možná projdou znovu podobnými cvičeními a manévry jako při samotné rekodifikaci soukromého práva. Nejedna společnost se zřejmě bude muset znovu zamyslet nad stávající strukturou a pravidly řízení společnosti. Leckde může dojít k balancování a přehodnocení stávajících přístupů. Jednou ze zásadních změn Novelou zavedených, která se může dotknout mnoha společností, je přetvoření koncepce společností s monistickou strukturou.

Novela však může přinést i nové příležitosti (například jak je tomu v případě akcií s tzv. vysílacím právem).

Mgr. Irena Kolářová,
advokátka

Mgr. Pavel Víšek,
advokátní koncipient

[ROWAN LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.](#)

GEMINI Center

Na Pankráci 1683/127
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 216 212

Fax: +420 224 215 823

e-mail: paha@rowanlegal.com

[1] Sněmovní tisk 207 část č. 1/10. Vl. n. z., kterým se mění zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. [458/2016](#) Sb., a další související zákony, s. 225.

[2] Sněmovní tisk 207 část č. 1/10. Vl. n. z., kterým se mění zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. [458/2016](#) Sb., a další související zákony, s. 226.

[3] § 456 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů.

[4] Viz např. Lasák, J., Pokorná, J., Čáp, Z., Doležil, T. a kol. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2014, s. 2153 an.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. – jednatelé](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)

- [Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!](#)
- [Význam doplacení úvěru při přezkumu posouzení úvěruschopnosti](#)